

The article highlights certain areas and results of the scientific activity of the famous Belarusian linguist Professor V. A. Lyashchynskaya, which is devoted to linguometaphorological topics. The researcher's scientific works include both those directly devoted to metaphor (first of all, the metaphoricon of the language of Yanka Kupala's poetry) and those that explore metaphorical mechanisms as the basis of phraseological units of the Belarusian language. All of them are distinguished by their theoretical thoroughness, the depth of linguistic analysis, and the novelty and originality of the author's interpretation of a rich and diverse factual material.

УДК 378.124.2

Л. У. КУЛІК

(г. Гомель, УА “Гомельскі дзяржаўны тэхнічны
ўніверсітэт імя П. В. Сухого”)

СЛОВА ПРА НАСТАЎНІКА: ВОЛЬГА АЛЯКСЕЕЎНА ЛЯШЧЫНСКАЯ

У артыкуле выказваюцца словы падзякі прафесару Вользе Аляксееўне Ляшчынскай.

*Что может быть честнее и благороднее,
как учить других тому,
что сам наилучшим образом знаешь.
М. Квинтилиан*

У кожнага чалавека ёсць свой настаўнік. Менавіта ён дае матывацыю, падтрымлівае і не дазваляе сыйсці з паўдарогі. Ён з’яўляецца ў той ці іншы момант твайго жыцця і сваімі справамі альбо мудрымі парадамі дапамагае адкрыць тваё сапраўднае прызначэнне, пабудаваць падмурак, які дазволіць не толькі захаваць, але і знайсці новыя магчымасці для асабістага развіцця.

Безумоўна, самымі блізкімі людзьмі з самага дзяцінства для кожнага з нас з’яўляюцца бацькі. Яны нашы першыя настаўнікі і правадыры ў дарослае жыццё. Шмат залежыць і ад школьных педагогаў, якія знаёмяць з вучэбнымі дысцыплінамі, дапамагаюць вызначыцца з будучай прафесіяй.

Пад час атрымання ведаў на наступнай ступені адукацыі, калі мы толькі робім першыя крокі да сваёй будучай спецыяльнасці, асабліва важна сустрэць не проста настаўніка, а чалавека, чый вопыт і веды дапамагаюць табе стварыць свой асабісты прафесійны сусвет. Для мяне такім чалавекам стала Вольга Аляксееўна Ляшчынская – прафесар, доктар філалагічных навук, прафесар кафедры беларускай мовы Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Францыска Скарыны.

Наша знаёмства адбылося яшчэ ў час маёй вучобы ў школе, а менавіта на абласным этапе алімпіяды па беларускай мове, у якой я прымала ўдзел, а Вольга Аляксееўна ўваходзіла ў склад журы. Ужо тады мяне ўразіла манера паводзін і знешні выгляд педагога, якія сталі для мяне ўзорам сапраўднага выкладчыка: інтэлігентнага, справядлівага, адукаванага.

Наступная наша сустрэча мела месца ўжо ў мае студэнцкія гады. Лекцыі па фразеалогіі беларускай мовы, якія чытала Вольга Аляксееўна, захаплялі з першых хвілін. Яна не проста дыктавала матэрыял, а расказвала, гутарыла з кожным, выслухвала разважанні і ўласныя меркаванні студэнтаў. Менавіта прафесар Ляшчынская прывіла мне любоў да цудоўнага свету фразеалогіі, які стаў аб’ектам даследавання маёй дысертацыйнай работы і звязаў нас з Вольгай Аляксееўнай ужо назаўсёды.

Я ўдзячна лёсу за тое, што ён звёў мяне з такім выдатным чалавекам, сапраўдным педагогам, майстрам сваёй справы, скрупулёзным даследчыкам і цікавым аўтарам шматлікіх

манаграфій і артыкулаў. Мой навуковы кіраўнік была са мною з самых першых дзён работы над дысэртацыйнай працай і да моманту яе абароны, заўсёды знаходзіла час на парады і дапамогу. Я ўдзячна Вользе Аляксееўне за той адрэзак жыццёвага шляху, што мы прайшлі разам. Для мяне, як і для многіх пакаленняў студэнтаў, яна з'яўляецца Настаўнікам з вялікай літары.

In the article the gratitude to Professor Olga Alekseevna Leshchinskaya is expressed.

УДК 821.161.3

А. УЛ. АНДРЭЕВА

(г. Гомель, УА “Гомельскі дзяржаўны
ўніверсітэт імя Францыска Скарыны”)

КАТЭГОРЫЯ НЕПАРАЗУМЕННЯ ЯК БАЗІС ДЛЯ ФАРМІРАВАННЯ ПАЧУЦЦА АДЗІНОТЫ Ў ТВОРАХ Х. ЛЯЛЬКО

У артыкуле асэнсоўваецца катэгорыя непаразумення, якая з'яўляецца адной з дамінант для фарміравання пачуцця адзіноцы, і яе адлюстраванне ў прозе Хрысціны Лялько. У сваіх творах аўтарка аналізуе непаразуменне, якое ўзнікае паміж асобай і сацыюмам, у межах асобна ўзятай сям'і, а таксама ў сітуацыі рамантычных адносінаў.

Важнай у сучасным свеце становіцца праблема непаразумення паміж прадстаўнікамі сацыюму. З развіццём навукова-тэхнічнага прагрэсу паскараецца рытм жыцця чалавечай цывілізацыі, і асобе не хапае часу, каб знайсці шляхі да разумення людзей, якія знаходзяцца побач. Акрамя таго індывідуалізацыя і адасабленне сябе ад сацыюму спараджаюць сканцэнтраванасць чалавека на ўласных эмоцыях і ўнутраных зрухах. У выніку асоба замыкаецца ў сваім мікракосме і блакіруе ўваход у яго знешніх перажыванняў, якія могуць мець і негатыўны характар. Такім чынам выбудовваецца пэўная сістэма бар'ераў, якая і стварае аснову непаразумення паміж членамі грамадства.

Своеасаблівае вымярэнне праблемы непаразумення прадстаўлена ў апавесці Х. Лялько “Лес”. Пісьменніца адлюстроўвае пачуццё самоты галоўнага героя Андрэя, якое ўзнікае не толькі ў выніку адрыву ад натуральнага асяроддзя, а і па прычыне непаразумення, якое існуе паміж ім і акаляючым сацыюмам. Яшчэ з часоў дзяцінства персанаж не знаходзіць кантакту са сваёй маці, што накладвае істотны адбітак на фарміраванне асобы Андрэя, успрыняцце ім жыцця і людзей. Герой ніколі не цікавіўся і не спрабаваў заглыбіцца ва ўнутраны свет самага блізкага яму чалавека, спасцігнуць і зразумець, якімі эмоцыямі жыве маці, ад чаго яна пакутуе і чаго баіцца. Такая сітуацыя заканамерна ўзнікае з-за адсутнасці практыкі размоў паміж жанчынай і яе сынам і прыводзіць да таго, што “Андрэй нічога толкам не ведае пра сваю маці, што ніколі ўсур'ёз не думаў пра яе жыццё, пра душу матчыну” [1, с. 21].

У выніку малады чалавек замыкаецца ў сабе і адчувае невыносную і шчымлівую адзіноцту. Андрэй абсалютна адзін у горадзе, у якім ён пражыў досыць доўга, але які застаўся для яго чужым і неспазнаным. У героя няма ні сяброў, ні сям'і, ні людзей, з якімі ён мог бы падзяліцца сваім болем і думкамі. Востра ўсведамляючы гэта, персанаж пакутліва імкнецца адшукаць блізкароднасную душу. Ён спрабуе знайсці агульную мову з немаладой жанчынай Рымай, у салон да якой ён заходзіць, каб паразмаўляць і хоць часова пазбавіцца ад сваёй адзіноцы: “Рымін «салон» быў адзіным месцам, дзе Андрэй мог хоць на нейкі час забыць пра сваю непрыкаянасць, якую так балюча і востра пачаў адчуваць апошнім часам” [1, с. 72]. Але яна, занадта распешчаная, па меркаванні героя, не здольна зразумець яго простую і несапсаваную душу.

Маці Андрэя, Анюта, таксама пакутуе на самоту і непаразуменне з боку бацькі, сына і мужа. Пасля расстання з бацькам Андрэя яна так і не наладзіла ўласнае жыццё, не знайшла